

UIT DE BUIENLANDSCHE KERKEN

Steeds verder.

De doorwerking van de staatkundige beginselen, die thans in Midden-Europa overheerschen, gaat nog steeds verder. Zooals het koninkrijk der hemelen in zijn groei te vergelijken is met een zuurdesem, die al verder doórwerkt, zoo tracht ook de antichristelijke macht haar invloedssfeer gestaag uit te breiden. Enkele gegevens van den laatsten tijd mogen ter illustratie van het gezegde dienen.

Het is nu zoo ver gekomen, dat buitenlandse predikanten niet meer in de Duitse godsdienst-oefeningen mogen voorgaan. Door dit verbod worden de gemeenten in de graafschap Bentheim getroffen in de contact-mogelijkheden, die het verband met de Gereformeerde Kerken in Nederland haar tot nu toe geboden heeft. De synode dezer gemeenten heeft een bespreking over dit onderwerp aangevraagd, doch dit verzoek werd afgewezen. Wel is aan deze gemeenten nog toegestaan, één Zondag per maand een godsdienst-oefening te houden in de Hollandsche taal, zooals tot voor eenigen tijd gewoonte was in alle kerkdiensten.

Niet minder ernstig zijn de pogingen, die van staatswege worden aangewend om de jeugd geheel te winnen voor de partij. Ook hierin blijkt het streven om aan de ouders hoe langer hoe meer het toezicht op hun kinderen in politiek opzicht te ontnemen. De school wordt thans geleidelijk veranderd in een staatschool, die van en voor de gemeenschap dient te zijn. Vroeger werd de laktiek gevolgd, dat in de verschillende streken een (dikwijls plotseling afgekondigde) volksstemming werd gehouden over de inrichting van het onderwijs. Thans gaat men anders te werk. R. katholieke en evangelische scholen worden nu eenvoudig samengevoegd; protestantsche onderwijzers worden naar roomsch-katholieke scholen verplaatst en omgekeerd. Het godsdienstonderwijs wordt vooralsnog afzonderlijk gegeven naar verschillende confessie, maar het is te verwachten, dat het nietverloft zal worden vervangen door een uniform „godsdienst-onderwijs” in den trant van de religie der Duitse christenen. Van een christelijke school zooals wij die kennen is natuurlijk geen sprake meer. In Augustus j.l. is het verband van evangelische schoolgemeenten op bevel van hooger hand opgeheven, terwijl het orgaan van dit verband voortaan niet meer verschijnen mag. Daarmee is het voor de ouders praktisch onmogelijk geworden, nog eenigen invloed op het onderwijs uit te oefenen. Als grond voor dezen maatregel werd opgegeven, dat de voorstanders van een christelijke school in hun redevoeringen staatsgevaarlijke uitspraken hadden gedaan. Het begrip „staatsgevaarlijk” is nog steeds voor verruiming vatbaar.

De verplichte arbeidsdienst is natuurlijk ook een machtig wapen in de hand van een regeering, die het volk in een bepaalde richting wil opvoeden en daarbij van souvereiniteit in eigen kring niet weten wil. In dezen dienst schijnt het voor de christen-jongemenschen nog moeilijker te zijn, aan hun belijdenis vast te houden, dan in het leger het geval is. Veelal worden zij in den arbeidsdienst systematisch teruggehouden van kerkbezoek. Hierbij is natuurlijk ook te denken aan het optreden van regeeringszijde tegen confessionele jeugdverenigingen. Ook in dit opzicht zal niet voor maatregelen als opheffing en verbod worden teruggekeerd, zooals die thans reeds verschillende malen zijn toegepast. Wie de macht wil handhaven, zal voor consequenties komen te staan, die dit systeem van staatsheerschappij onafwijsbaar met zich meebrengt.

Duidelijk komt dit ook uit bij de toepassing van de sterilisatielwetten. De handhaving daarvan geschiedt op onverbiddelijk strenge wijze. Zelfs het aanvoeren van gewetensbezwaren blijft zonder resultaat. Wanneer zich symptomen openbaren van een erfelijke ziekte, wordt in meerdere gevallen bij rechterlijk vonnis de sterilisatie gelast. Ook het feit, dat de daarvoor noodige operatie volstrekt niet zonder gevaar is, heeft toch geen invloed op de doorvoering van deze sterilisatie-wetten. Van staatswege wordt hier dus het Schriftwoord in toepassing gebracht, dat een kwade boom geen goede vruchten voortbrengen kan...

Het zal voor belangstellende gereformeerden duidelijk zijn, dat dit staatsbewind de tweede wets-tafel wil handhaven met een macht, die onwettig is. Aan de kerk wordt het hiernamaals en de eerste wets-tafel overgelaten. Terrein-verdeling dus. Maar de Schrift kan niet gebroken worden, dus de wet ook niet. Wanneer niet staat en kerk zich onvoorwaardelijk buigen voor het gezag van God en den inhoud van Zijn Woord, zal de geschiedenis voor den geloovige de funeste werking tonen van alle theorieën, die voor dit Schriftgezag in de plaats worden gesteld.

L. D.

II PERSCHOUW II

Gereformeerden in Parijs.

Herhaaldelijk vestigde ik reeds de aandacht van onze lezers op den moeilen, en moeilijken arbeid, dien De Maaskant van Brussel verricht onder de verstrooide gereformeerden in Frankrijk. Mede met het doel, om één der gezegde vruchten van het werk onder de verstrooide nog eens in herinnering te brengen, neem ik uit het „Maandblad ten dienste van de Gerof. Kerken in België” dit gedeelte van een artikel van A. de G. over:

Eén punt van overeenkomst bestaat er met de echte kaart: ook van mijn kaart is 't middelpunt Parijs. Daarvan zijn mijn tochten altijd uitgegaan, en daarheen keeren ze ook telkens weer terug. Na 't bezoeken van allerlei nieuwe streken, en 't opdoen van steeds nieuwe ondervindingen, vond ik Parijs altijd weer onveranderd terug, en trof ik mijn kamer immer in dezelfde gedaante aan.

Maar als men dit stempel van onveranderlijkheid ook zou willen drukken op onze kring in Parijs, dan deed men verkeerd. Onveranderd is wel steeds de rue Lekain, en 't on-Zondagsche marktgedoe daaromheen. Onveranderd is nog wel steeds de deplorabele toestand van 't orgel. (Maar daar komt verandering in!) Onder de menschen in de kerk evenwel is juist een periode van groote veranderingen aangebroken. Eigenlijk is dat altijd zoo in Parijs. Oude bekende gezichten verdwijnen, nieuwe komen er voor in de plaats. Dan komt 't op ons, enkelingen, die blijven, aan. Wij kunnen de vreemde inkomenden zoo'n ontvangst bereiden, dat ze zich spoedig thuisvoelen. En wanneer we misschien een oogenblik met weinig overblijven, komt 't juist aan op de trouw van die weinigen. Bemoedigend is in dit opzicht voor ons de Paaschmorgen geweest, toen onze godsdienst-oefening bijgewoond werd door twee Excellenties. Wel was 't niet de eerste maal, dat wij in Parijs zulke hooge bezoekers in ons midden hadden, maar niettemin was 't voor ons een groote vreugde. Hoeveel Gereformeerde Nederlanders zullen er met de Kerst- en Paaschdagen niet in Parijs zijn geweest, zonder in de rue Lekain de gemeenschap der heiligen te zoeken? Zij kunnen zich aan deze en andere voorbeelden spiegelen.

Het fantasiebandje.

Uit „Enschedésche Kerkbode” naar aanleiding van een opmerking in een Roomsche tijdschrift:

Een geestelijke had n.l. een gebedenboekje uitgegeven, een leekenbreviërtje zooals dat in die kringen genoemd wordt, waarvan de hand nu eens niet stemmig zwart was zooals gebruikelijk, maar kleurige fantasie.

Dit laatste was niet zonder groote oorzaak gebeurd. Dat kan men lezen op den omslag.

„Het leekenbreviërtje, zoo staat daar, ziet er niet uit als een kerkboek om het gebruik ervan overal mogelijk te maken! In de kerk zal niemand zich er aan stooten, tenzij degenen die het stemmig zwart als plicht beschouwen.

In den trein, in de tram, in de wachtkamer, of waar ook, kan men het gebruiken, zonder aanstonds als biddend persoon HET GEZELSCHAP ONDER DEN INDRUK TE BRENGEN.”

Dit laatste moet volgens den schrijver blijkbaar als het eenigszins mogelijk is voorkomen worden. Stel U ook voor, dat het gezelschap zoo onder den indruk komt, dat het zelf weer behoefte gaat gevoelen tot het gebed.

Neen, aanpassen liever en nog eens aanpassen, een gebedenboekje in het gewaad van een roman!

Het is verblijdend, dat er nog leeken in de R.K. Kerk zijn, die hun stem durven te verheffen tegen een dergelijk marchandeeren met de wereld!

Wanneer men het noodig oordeelt om te pas en te onpas gebeden te lezen, laat men er dan ook voor uitkomen!

U begrijpt wel, dat het mijn bedoeling niet is om in dit stukje uitsluitend den vinger te leggen op wonderplekken bij anderen.

Het leeken-breviërtje met het fantasiebandje heeft ook ons wel iets te zeggen.

Jongelingsblad.

„De Wachter” schrijft (Ds Rietberg) in verband met wat het Jongelingsblad heeft beweerd inzake mijn Oranje-garde-rede:

Het lijkt mij juist, dat onder ons de regel gehandhaafd blijft: wie iets poneert, moet bewijzen.

Even later:

In de „Perschouw” van 22 April komt het Jongelingsblad nu tot deze conclusie: „Ik vrees, dat wij hier (n.l. bij Prof. Schilder) te doen hebben met een zeer ernstige karakterfout: n.l. het niet kunnen erkennen, dat men feil ging” (de spatieëring is van den Persschouwer in het Jongelingsblad).

Dit is een aantasten van den persoon en het karakter van Prof. Schilder, dat zeer ernstig dient afgekeurd te worden.

Hoe eerder deze Persschouwer dit herroept, hoe beter.

Voor hemzelf.

En voor het Jongelingsblad.

Onze jonge menschen moeten anders opgevoed worden.

Sprekende over dezelfde zaak, zegt het „Gerof. Kbl. Drente en Overijsel” (Ds B. A. Bos):

De schrijver heeft er zeker niet bij gedacht, dat zijn uitgangspunt een bewering was, die nog nooit is bewezen. De diagnose voor dit felt trek ik niet. Alleen weten we nu uit welken hoek de wind waait.

We zullen op dezen wind blijven letten, en zeggen tot onze jongelingen: Weest op uw hoede!

Ook over wat het blad over Prof. Greijdanus durfde schrijven, handelt het „Gerof. Kbl. van Drente en Overijsel” in hetzelfde artikel:

In plaats van eens eerlijk het artikel van Prof. Greijdanus door te geven, en argument tegen argument te zetten, wordt onze professor hier met een paar woorden afgemaakt. Ondanks dat wordt nog de mogelijkheid open gelaten, dat Prof. Greijdanus in zijn kritiek op het bekende classisbesluit gelijk had. Het kerkelijk instituut wordt waarlijk niet bedreigd door het open spreken van Prof. Greijdanus, maar wel door de wijze waarop de classis Drachten een predikant en de meerderheid der ouderlingen schorst. Mag dan niet eens meer gezegd worden dat dit hiërarchie is? Moeten wij door ons stilzwijgen in eens de kerkrechtelijke zijde van 1834 en '86 gaan wegnemen? Van harte hoop ik, dat onze Gereformeerde Jongelingen niet aan de hand van zulk een leidraad onze Kerkhistorie van nu gaan bestudeeren. Trouwens Kerkhistorisch is er wel vaker van eenzijdigheid blijk gegeven.

Schorsing vanwege de classis.

Dr W. A. van Es citeert in „Gerof. Kerkblad Leeuwarden” het artikel van Ds v. Strien, dat ook door ons reeds werd overgenomen onder „Perschouw”; gemakshalve laten we daaruit nog dit stuk hier volgen:

Zou — om een voorbeeld te noemen — de kerk van Groningen een ouderling hebben, die zich aan een zeer ernstige zonde schuldig had gemaakt, dan zal de kerk van Groningen één van de kerken, die vlakbij zijn, uitnoodigen om met haar te beradenslagen en te beslissen in deze zaak.

Maar daar komt de classis niet aan te pas. Die heeft geen bevoegdheid krachtens de K.O. om op haar vergadering zoo'n ouderling te schorsen en hem een schorsingsbul thuis te sturen.

En zou de zaak al behandeld moeten worden op de classis, omdat de twee betrokken kerken ernstig verschil van meening hebben in de aanhangige zaak en het geval kwam door hooger beroep, of door niet afgehandeld kunnen worden op de classis-tafel, dan zou de classis hoogstens tot schorsing kunnen adviseeren. Maar zelf zal zij niet schorsen.

Ze zal aan de door de K.O. aangewezen vergadering adviseeren tot schorsing over te gaan. Het gaat er nu niet om, verder uit te stippelen hoe een classis verder handelen moet bij eventuele onwilligheid van den kerkeraad der betrokken plaatselijke kerk om het advies op te volgen.

Zijnerzijds merkt Ds v. Es dan op:

Zoo zien wij het eigenlijk in hoofdzaak ook.

Onze Noord-Friesche Particuliere Synode nam in de credentie naar de Generale in den laatsten tijd ook de binding aan de Kerkenorde op.

Natuurlijk heeft men ook met de besluiten onzer Generale Synodes te rekenen. Ook bij de burgerlijke rechtspraak, rekent men, behalve met de wet, ook met de jurisprudentie de manier waarop de wet bij de rechtspraak is en wordt toegepast.

Toch rijst de vraag: onderscheidt men wel genoeg, het gezag der meerdere vergaderingen, dat onder ons door ieder wordt erkend, en de regeling daarvan o.a. in onze Kerkenorde? Anders krijgen de meerdere vergaderingen een absolute macht.

Wij zijn blij over deze uitspraak.

Andere opmerkingen, in de kerkelijke pers hier en daar gemaakt, gaan we hier voorbij, omdat ze zakelijk reeds zijn beantwoord in een artikel van Prof. Greijdanus onder „Kerkelijk Leven”.

Provisioneerde sluiting.

„De Wachter” (Ds Rietberg) schrijft:

Vorige week schreef ik: „Of de Synode nog weer bijeenkomt, dan wel definitief gesloten is, werd mij niet geheel duidelijk. Wij zullen dit maar afwachten”.

Heel lang hebben we niet behoeven te wachten op een nadere mededeeling.

Ds W. W. Meynen, lid der Synode, besprak in de „Dordrechtse Kerkbode” van 16 April j.l. de voortgezette Synode.

Hij schrijft over de benoeming van den Zendings-hoogleraar en zegt dan: „Dr Bavinck zal zeker in Indië gemist worden; maar er is goede hoop, dat zijn plaats daar door een hem waardige kracht kan worden ingenomen”.

Tusschen haakjes voegt hij er aan toe: „Hiermee in verband is de Synode weer provisorisch gesloten”.

Nu weten wij het: de Synode is nog niet definitief gesloten. Ook thans weer is de sluiting „provisoirisch” geweest. Zoodat deze zelfde Synode vóór de Synode van 1939 te Sneek weer bijeen kan komen. Uit hetgeen Ds Meynen schrijft kan worden afgeleid, dat er veel kans op is, dat zij weer bijeengeroepen wordt.

Wij zouden dit niet geweten hebben, als Ds Meynen het ons niet verteld had.

Waarom heeft de Synode zelf dit niet aan de kerken medegedeeld? Natuurlijk mag ik niet aannemen, dat Ds Meynen zich vergalopperd heeft door dit te vertellen.

Maar als hij het in zijn kerkbode mag schrijven, waarom is het dan niet medegedeeld aan de journalisten, die op de Synode waren? Dan hadden deze het in hun persverslag kunnen opnemen en zouden wij het een paar dagen eerder en ook meer officieel geweten hebben.

Nu komen we als 't ware „per ongeluk” te weten, dat de Synode weer provisorisch gesloten is.

Afgedacht hiervan, doet het wonderlijk aan, dat dezelfde Synode een en andermaal provisorisch gesloten wordt. Zoodat dezelfde Synode ongeveer drie jaar in actie blijft.

Het blad deelt de bezwaren, die in Leeuwarden te dezer zake leven, en waarvan we reeds eerder melding hebben gemaakt.

teer te worden niet altijd veran, die ook in vrucht op deze is- en wereld- de meer tech- alleen omdat ar vooral om p de conce- pteele kleinig-

ie wij beschou- de eischen niet l alleen op die vraag is mis- el oorspronke- de levensbegin- id worden be- rseele gelding estelde eischen eelen inslag in gel begeleiding ang wordt ge- ger tijden, met tsreligie, nuch-

ing liggen, dat doelmatigheid en theorie aan- vering door het voldoende ont- oegen, dat elke atigheid heeft, principiëel en

n als „een cul- mogen beden- laten van ver- kervol, stijfvol levendige dis- gewekt, zijn er een eigen ka- er achter zal, maar antieke n hersteld, zeg- d dienden voor nieuw product in beide orgels p nieuwe wijze

ducten zonden „, is in zoover uet evenals en zijn ontwerper, genoemd, wan- ijen” verstaat: Gereformeerde j is er geheel adviseurs hier ommissies heb- rs kunnen, na iereformeerden maanden, zeg- ondergeschikt drag in de be- ke resultaat is i op grond van orspellen.

l steun aan de n orgelbouwer, n beide orgels n. Dit resultaat i het argument, oed werk kan iften te maken g ten deze kan lbouwer in de eredienst wor-

te „levens- en i, die elke prin-

deelen, zonder len rijkdom te en in den tijd- lig schablone- berijen op de beginsel uit- i wreken zich- i beter achter- ar om de vele zich slapen.

erken te West- p) hebben de tueel gemaakt. Gereformeerde den Eeredienst beleven, opdat iwers de hoog-

g moeten heb- eze bescheiden ewijst!

A. BOUMAN.